

Na osnovu članka 10. stavak 5. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02) i članka 61. stavak 2. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02 i 102/09), Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine donosi

NAPUTAK

o provođenju programa nadzora *Salmonella Pullorum*, *Salmonella Gallinarum* i *Mycoplasma gallisepticum* kod peradi vrste *Gallus gallus*

Članak 1.

(1) Ovim Naputkom se propisuje program nadzora bolesti u objektima u kojima se drži perad vrste *Gallus gallus* na prisustvo uzročnika bolesti *Salmonella Pullorum*, *Salmonella Gallinarum* i *Mycoplasma gallisepticum*.

(2) Ovaj Naputak je namijenjeno objektima koji izraze interes za izvoz žive peradi u zemlje EU iz tih objekata.

Članak 2.

Cilj program nadzora bolesti je dokazivanje da su jata iz odobrenih ili registriranih objekata u kojima se drži perad vrste *Gallus gallus* slobodna od *Salmonella Pullorum*, *Salmonella Gallinarum* i *Mycoplasma gallisepticum* kod peradi vrste *Gallus gallus*.

Članak 3.

Ovaj Naputak je namijenjeno identifikaciji infekcije sljedećim uzročnicima kod peradi vrste *Gallus gallus*:

- a) *Salmonella Pullorum*: koja obuhvaća bakteriju *Salmonella enterica* C2_ subsp. *enterica* serovar *Gallinarum* biokemijski varijetet (biovar) *Pullorum*;
- b) *Salmonella Gallinarum*: koja obuhvaća bakteriju *Salmonella enterica* C2_ subsp. *enterica* serovar *Gallinarum* biokemijski varijetet (biovar) *Gallinarum*;
- c) *Mycoplasma gallisepticum*

Članak 4.

Svako jato mora se klinički pregledati tijekom svakog razdoblja nesenja ili proizvodnje u najpovoljnijem trenutku za otkrivanje infekcije bakterijama *Salmonella Pullorum* i *Salmonella Gallinarum*.

Članak 5.

Matrica uzorkovanja za *Salmonella Pullorum* i *Salmonella Gallinarum*:

- a) uzorci koji se moraju uzimati iz svakog jata u objektu u kojem se drži perad vrste *Gallus gallus*, prema potrebi, jesu sljedeći:
 - i. za serološko testiranje: krv;

ii. za bakteriološko testiranje:

- post mortem tkiva, posebno tkiva jetre, slezene, jajnika, jajovoda i ileocekalnog spoja;
- uzorci iz okoliša;
- brisovi iz kloake živih ptica, posebno onih koje izgledaju bolesno ili za koje je utvrđena visoka seropozitivnost;

b) uzorci za bakteriološko testiranje koji se uzimaju u valionici:

- i. pilići koji se ne izlegnu (tj. zameci uginuli u ljusci);
- ii. slabije razvijeni jednodnevni pilići;
- iii. mekonij pilića;
- iv. paperje ili prašina iz valionikâ i sa zidova valionica.

Članak 6.

Okvir i učestalost uzorkovanja za Salmonella Pullorum i Salmonella Gallinarum:

a) u objektu u kojem se drži perad:

i. uzorkovanje za bakterije Salmonella Pullorum i Salmonella Gallinarum:

Vrsta	Vrijeme uzorkovanja		Broj ptica koje se uzorkuju/broj uzoraka iz okoliša
	Perad za rasplod	Perad za proizvodnju	
Gallus gallus	Na početku nesenja	Tijekom proizvodnje najmanje jednom godišnje	60

ii. broj ptica koje se uzorkuju u skladu s tačkom i. Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine u suradnji sa nadležnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH može prilagoditi poznatoj prevalenci infekcije u Bosni i Hercegovini i učestalosti pojave bolesti u prošlosti u objektu. U svakom slučaju, uvijek se mora uzimati statistički značajan broj uzoraka za serološko/bakteriološko testiranje za otkrivanje infekcije;

b) u valioniku se uzorci prikupljaju i pregledavaju najmanje svakih šest tjedana. To testiranje uključuje barem sljedeće:

i. jedan skupni uzorak paperja i mekonija pilića iz svakog valionika; i

ii. uzorak:

— 10 slabije razvijenih jednodnevnih pilića i 10 pilića uginulih u ljusci iz svakog jata podrijetla prisutnog u valioniku na dan uzimanja uzoraka; ili

— 20 slabije razvijenih jednodnevnih pilića iz svakog jata podrijetla prisutnog u valioniku na dan uzimanja uzoraka.

Članak 7.

Obrada uzoraka i metode testiranja za Salmonella Pullorum i Salmonella Gallinarum:

a) prikupljeni uzorci moraju se podvrgnuti sljedećem:

i. serološkom testiranju;

ii. bakteriološkom testiranju kao alternativa ili nadopuna serološkom testiranju iz podtočke i.; međutim, uzorci za bakteriološko testiranje ne smiju se uzimati od peradi ili jaja koji su tretirani antimikrobnim lijekovima tijekom zadnja dva do tri tjedna prije testiranja;

(b) prikupljeni uzorci moraju se obraditi na sljedeći način:

- i. izravno obogaćivanje u selenit-cistein bujonu za fekalne/mekonijske i crijevne uzorke ili drugim hranjivim podlogama koje su prikladne za uzorke kod kojih se očekuje konkurentska flora;
- ii. neselektivno predobogaćivanje nakon kojeg slijedi selektivno obogaćivanje u Rappaport-Vassiliadis bujonu na bazi soje (RVS) ili Müller-Kauffmann tetrationsat-novobiocin bujonu (MKTTn) za uzorke (kao što su zameci uginuli u ljusti) kod kojih se očekuje da će konkurentska flora biti minimalna;
- iii. izravan namaz tkiva uzetog u aseptičkim uvjetima na minimalno selektivni agar, kao što je MacConkey agar;
- v. tehnikama otkrivanja moraju se moći razlikovati serološke reakcije na infekcije bakterijama Salmonella Pullorum i Salmonella Gallinarum od seroloških reakcija koje nastaju zbog upotrebe cjepiva protiv bakterije Salmonella Enteritidis, u slučajevima kada je to cjepivo upotrijebljeno. Takva se cjepiva zato ne smiju upotrebljavati ako se provodi serološko praćenje. Ako se provelo to cijepljenje, mora se provesti bakteriološko testiranje, međutim upotrijebljenom potvrdnom metodom mora se moći uspostaviti razlika između sojeva živog cjepiva i terenskih sojeva.

Članak 8.

Jato se smatra pozitivnim na Salmonella Pullorum i Salmonella Gallinarum ako se, nakon pozitivnih rezultata testiranja provedenog u skladu s člancima 4. do 7. ovog Uputustva, potvrdi infekcija uzročnicima bolesti.

Članak 9.

Svako jato mora se klinički pregledati tijekom svakog razdoblja nesenja ili proizvodnje u najpovoljnijem trenutku za otkrivanje infekcije bakterijom Mycoplasma gallisepticum.

Članak 10.

Matrica uzorkovanja za Mycoplasma gallisepticum:

Uzorci koji se uzimaju iz svakog jata u objektu u kojem se drži perad, prema potrebi, su sljedeći:

- a) krv;
- b) sperma;
- c) brisovi iz dušnika, nazalnih šupljina ili kloake;
- d) post mortem tkiva, posebno zračnih vrećica jednodnevnih pilića s lezijama;

Članak 11.

(1) Okvir i učestalost uzorkovanja za Mycoplasma gallisepticum:

Vrsta	Vrijeme uzorkovanja		Broj ptica koje se uzorkuju
	Perad za rasplod	Perad za proizvodnju	
Gallus gallus	u dobi od 16 tjedana	Tijekom proizvodnje svakih 90 dana	60
			60

	na početku nesenja i zatim svakih 90 dana		60
--	---	--	----

(2) Broj ptica koje se uzorkuju u skladu s stavom (1) Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine u suradnji sa nadležnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH može prilagoditi poznatoj prevalenciji infekcije u Bosni i Hercegovini i učestalosti pojave bolesti u prošlosti u objektu. U svakom slučaju, uvijek se moraju uzimati statistički značajni brojevi uzoraka za serološko/bakteriološko testiranje.

Članak 12.

Testiranje na prisutnost *Mycoplasma gallisepticum* serološkim, bakteriološkim i molekularnim testovima mora se provoditi na temelju validiranih metoda.

Članak 13.

Jato se smatra pozitivnim na *Mycoplasma gallisepticum* ako se, nakon pozitivnih rezultata testiranja provedenog sukladno člancima 9. do 12., potvrdi infekcija uzročnicima bolesti.

Članak 14.

(1) Svi subjekti koji namjeravaju da izvoze živu perad na tržište Europske Unije trebaju implementirati odredbe ovog Naputka u svojim objektima.

(2) Subjekti iz stava (1) ovog člana trebaju izraditi vlastite programe u skladu sa odredbama ovog Upustva i dostaviti nadležnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH na odobravanje.

(3) Spisak odobrenih programa iz stava (2) ovog članka, nadležna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH će dostaviti Uredu za veterinarstvo BiH.

Članak 15.

Ovaj Naputak stupa na snagu danom donošenja.



Direktor

Saša Bošković, dr vet. med.

Broj: 02-4-27-15-1195-3/23

Datum: 15.04.2024